

Elinkeinoelämän keskusliitto EK – Palvelualat ry

Mistä eväät toimivaan kuntasektoriin - vai onko ne jo syöty?

Finlandia-talo 18.11.2009

Markku Andersson

Kaupunginjohtaja

Suomen Kuntaliiton puheenjohtaja

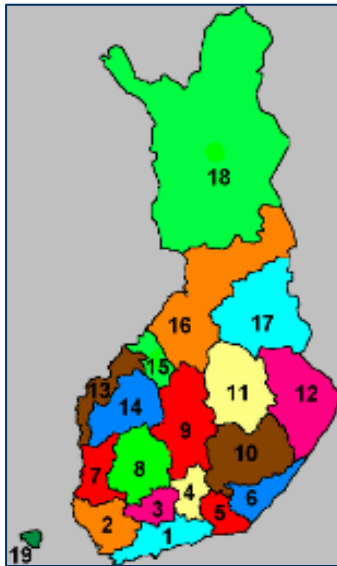

SUOMI REPEÄÄ!

Akatemiatutkijat Timo Aro ja Sami Moisio 6/2008:

”Muuttoliike, uusi ajattelu ja kuntatalous repivät Suomea.

Yhä useammat seudut ovat ahdingossa ja seuraava taantuma voi kiihdyttää keskittymistä entisestään.”

KILPAILUKYKYISEN, KANSAINVÄLISTYVÄN SUOMEN VAIHTOEHDOT

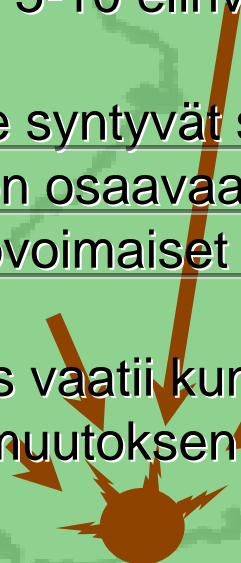
RUUHKAUTUMINEN

Tutkija Santtu von Bruun

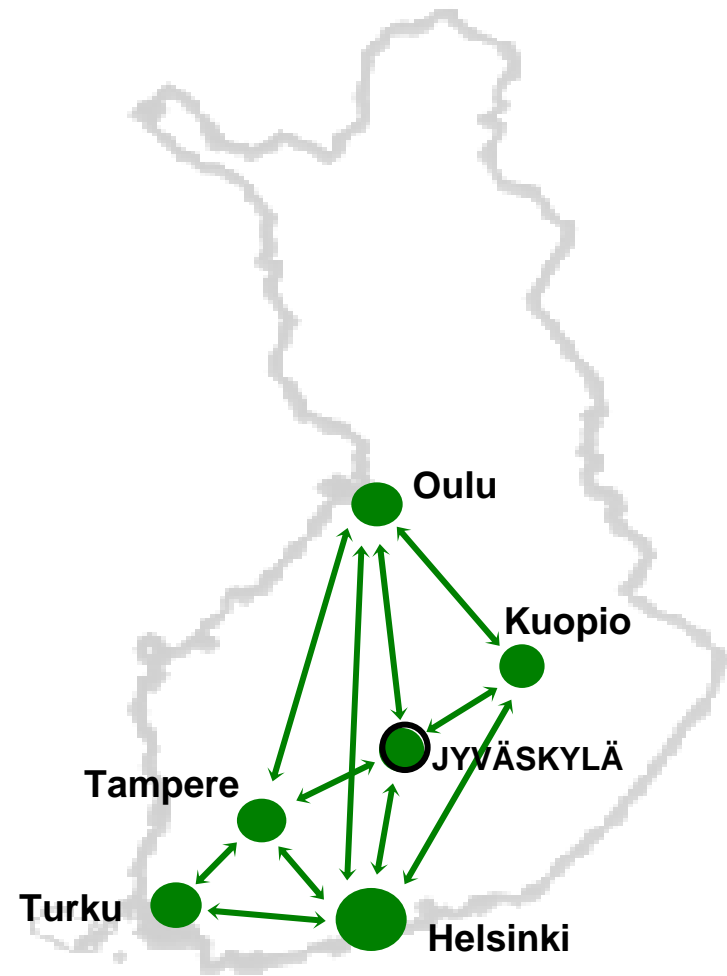
”Suomessa saattaa ääritapauksessa olla parinkymmenen vuoden kuluttua vain 5-10 elinvoimaista seutua.

Ne syntyvät sinne, missä on osaavaa työvoimaa ja vetovoimaiset markkinat.

Tulevaisuus vaatii kunnilta rohkeutta lukea muutoksen merkkejä.”

TASAPAINOTTUMINEN

SUOMEN MUUTOSKUVIA 2003 - 2020

65- vuotta täyttäneet 2003

65- vuotta täyttäneet 2020

Yli 30 % kunnan
asukkaista yli 65 v.

2 → 162

Koko maa 15,6 %

Koko maa 22,8 %

% väestöstä

6,0 - 9,9	(14)
10,0 - 19,9	(221)
20,0 - 29,9	(207)
30,0 - 32,4	(2)

KUNNAT IKÄÄNTYVY

KUNNAT IKÄÄNTYVY

Lähde: Tilastokeskus
29.9.2004/RK

Karttapohja/Genimap Oy

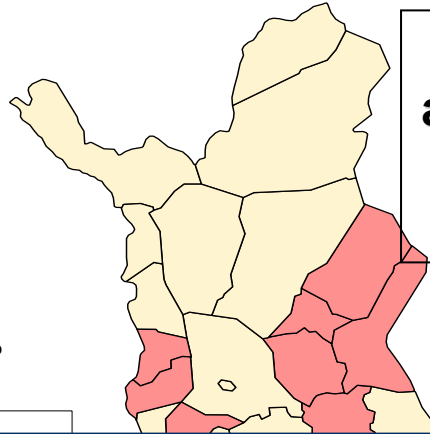
Lähde: Tilastokeskuksen
väestöennuste 2004
29.9.2004/RK

Karttapohja/Genimap Oy

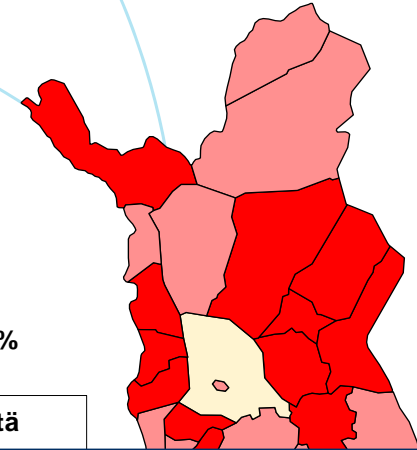
SUOMEN MUUTOSKUVIA 2003 -2020

65- vuotta täyttäneet 2003

65- vuotta täyttäneet 2020

Yli 30 % kunnan
asukkaista yli 65 v.
2 → 162

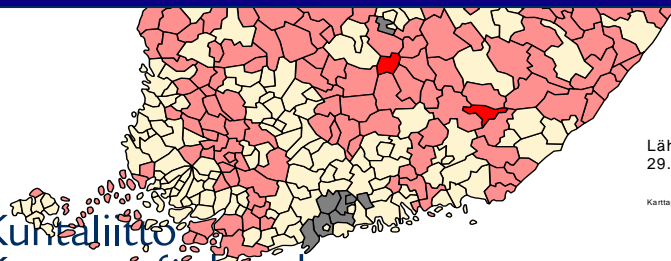
Koko maa 15,6 %

Koko maa 22,8 %

% väestöstä

Miten palvelujen rakenteet muuttuvat?

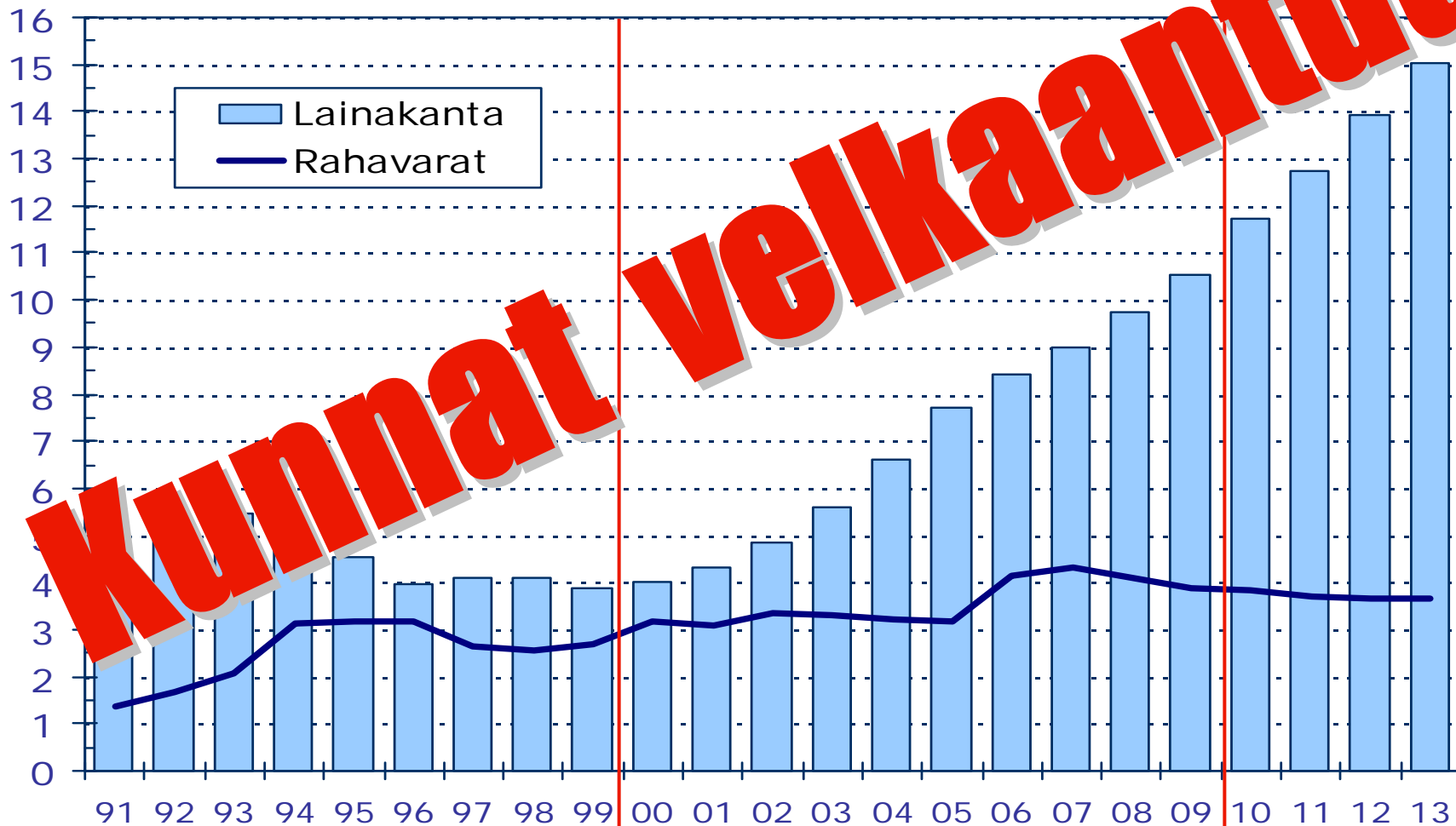
- Oma palvelu/ulkoistaminen, yksityistäminen?
- Missä osaajat, kustannukset/resurssit, markkinat?
- Palvelusetelit?

Lähde: Tilastokeskus
29.9.2004/RK

Karttopohja@Genimap Oy

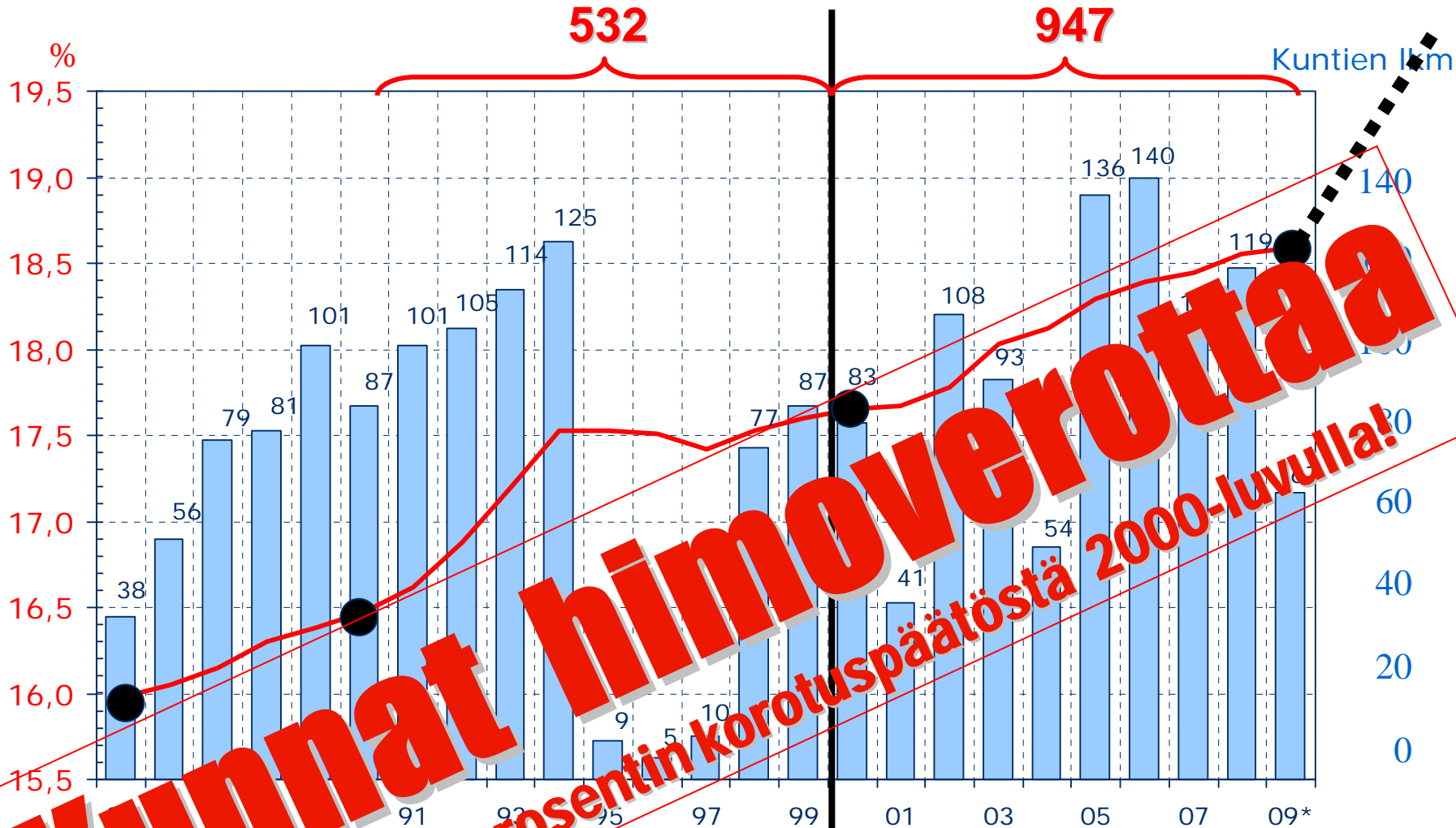
Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1991-2013, mrd €

Lähde: Vuodet 1991-2008 Tilastokeskus.

Vuosien 2009-2013 ennusteet Peruspalveluohjelma 25.3. 2009.

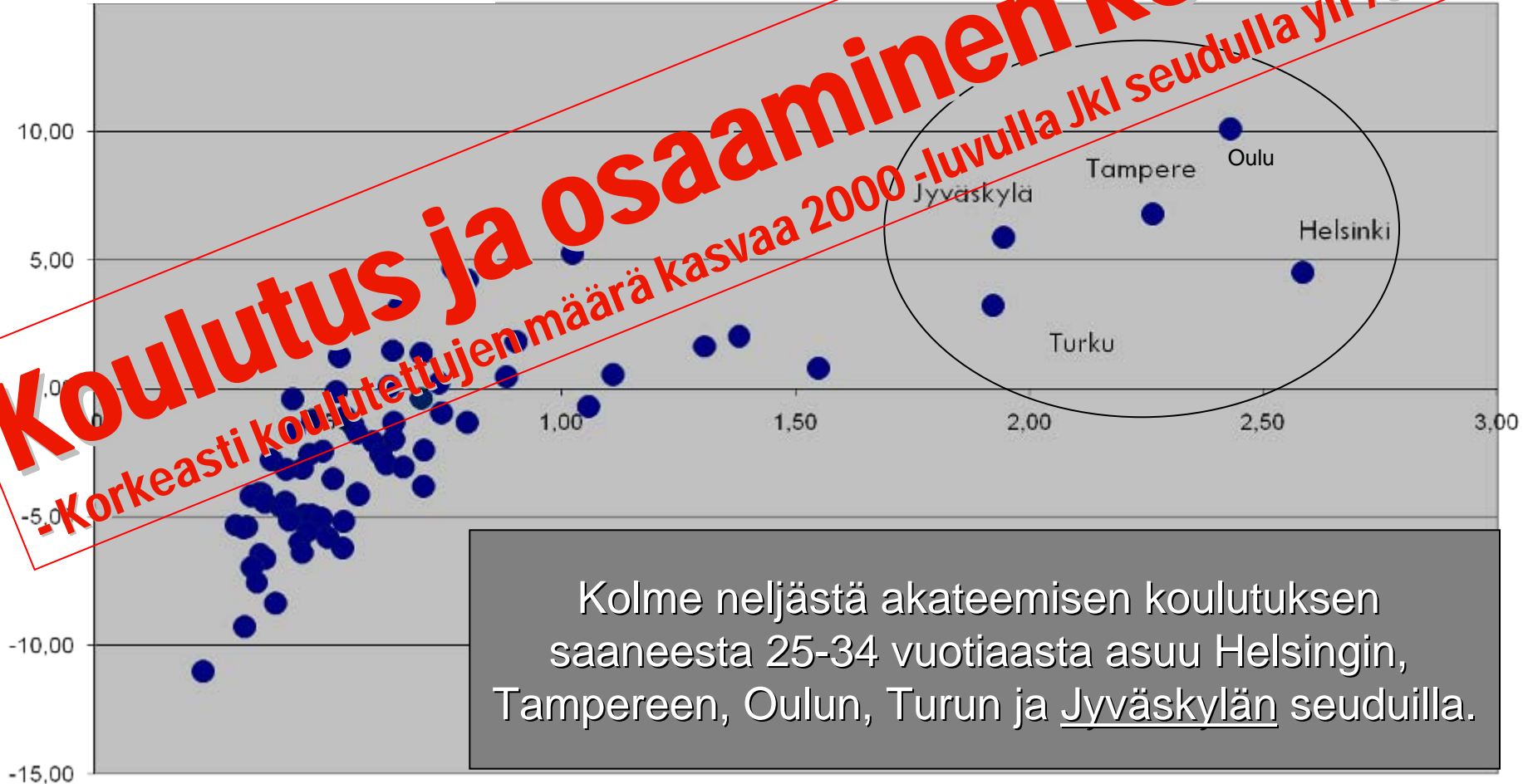
Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti sekä tuloveroprosenttia nostaneet kunnat 1985-2009

Kunnat himoverottaa -yli 1000 veroprosentin korotuspäätöstä 2000-luvulla!

■ Tuloveroprosenttia nostaneiden kuntien Ikm (vuoden 2009 luku ei sisällä kuntaliitoksissa mukana olevia kuntia)

Nuorten koulutettujen keskittyminen kiihtyy

Kolme neljästä akateemisen koulutuksen saaneesta 25-34 vuotiaasta asuu Helsingin, Tampereen, Oulun, Turun ja Jyväskylän seuduilla.

25-34 -vuotiaiden akateemisten osuus

JYVÄSKYLÄ
uuden aallon kaupunki

Työvoima vähenee työmarkkinoilla

henkilöä

100 000

80 000

60 000

40 000

20 000

0

1945 '50

'60

'70

'80

'90

2000

'10

'20

'30

'40

2050

Lähde: Tilastokeskus,

Työmarkkinoille
tulevat (ikä 20)

Työmarkkinoilta poistuvat (ikä 65)

Kuntien työvoima eläköityy
166 000 kuntatyöntekijää siirtyy eläkkeelle vuosina 2010–19

SUOMEN KUNNAT 2009

348 kuntaa (415)

- 100 kuntaa yli 20 000 asukasta
- 248 kuntaa alle 20 000 asukasta
- 184 kuntaa alle 6 000 asukasta
(52 %)

Kuntia on liikaa!
PARAS -hanke ja kuntarakenteiden muutospainne

KUNTIEN HAASTEET!

1. Ikääntyminen
2. Muuttoliike
3. Työvoiman saanti
4. Koulutus ja osaaminen
5. Rakenteet
6. Talous
7. Globalisaatio

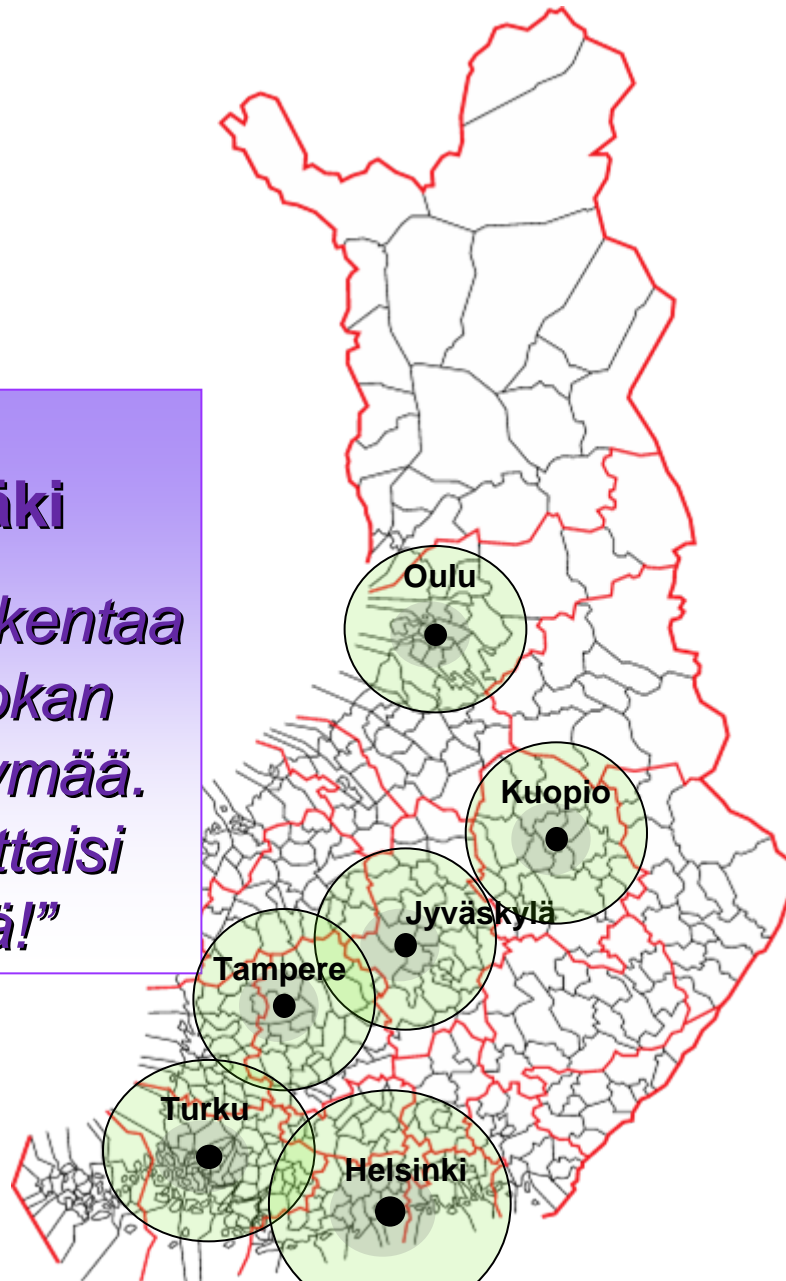

2008

Professori
Antti Hautamäki

*”Suomeen tulee rakentaa
5-6 maailmanluokan
innovaatiokeskittymää.
Näiden peitto kattaisi
90% väestöstä!”*

Markku Andersson

18.11.2009

Tutkija Santtu von Bruun:

KUNTIEN TULEVAISUUS

KUNTA-ALAN TULEVAISUUSBAROMETRI

- On todennäköistä, että **jos** hyvinvointiyhteiskunta säilyy, siitä muodostuu toiminnallisesti ja rakenteiltaan hyvin erilainen kuin nykyään.
- Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset pakottavat kunnat yhä enemmän sopeuttamaan ja uudistamaan toimintatapojaan.
- Arvioiden mukaan elinkeinoelämän, työpaikkojen ja väestön keskittyminen harvoille elinvoimaisille seuduille kiihtyy.
- Näitä kasvuseutuja ovat erityisesti pääkaupunkiseutu ja suurimmat yliopistokaupungit sekä niiden vaikutusalueella olevat kehyskunnat.
- On mahdollista, että syntyy kokonaan erilaisia kuntamuotoja eri oikeuksineen ja velvollisuuksineen.
- **Kehitys johtaa huomattaviin kuntarakenteen muutoksiin.**

Jyväskylä 2010 -luvulle

Jyväskylällä on vahvan kasvun strategia

Väestönkasvu 1 – 1.5 %

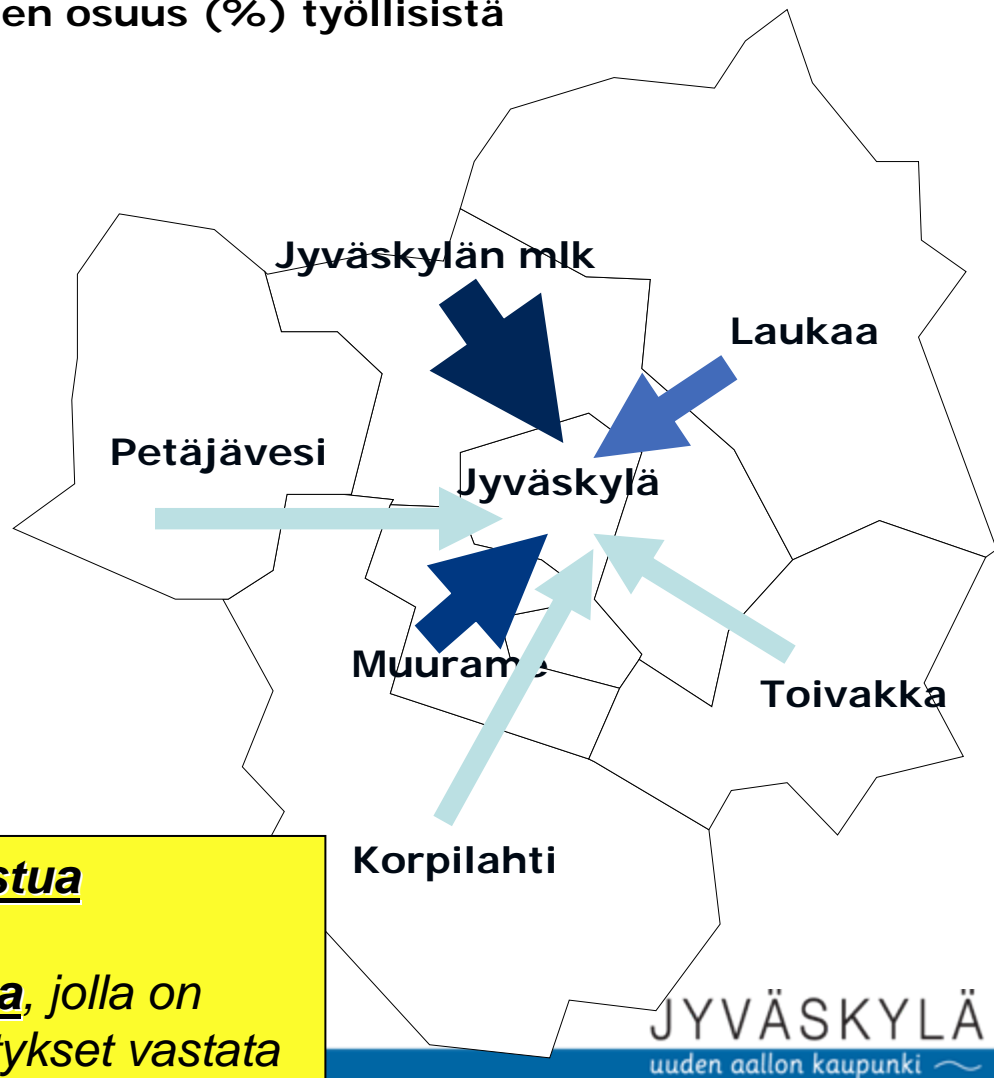
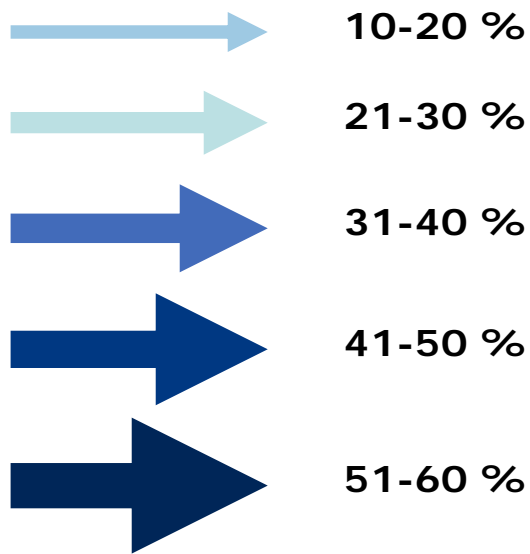
Työpaikkakasvu 1 – 2 %

Strateginen tavoite 150.000 as. Jyväskylä

Jyväskylän kaupunkiseudun kunnat

Ulospendelöivien osuus (%) työllisistä

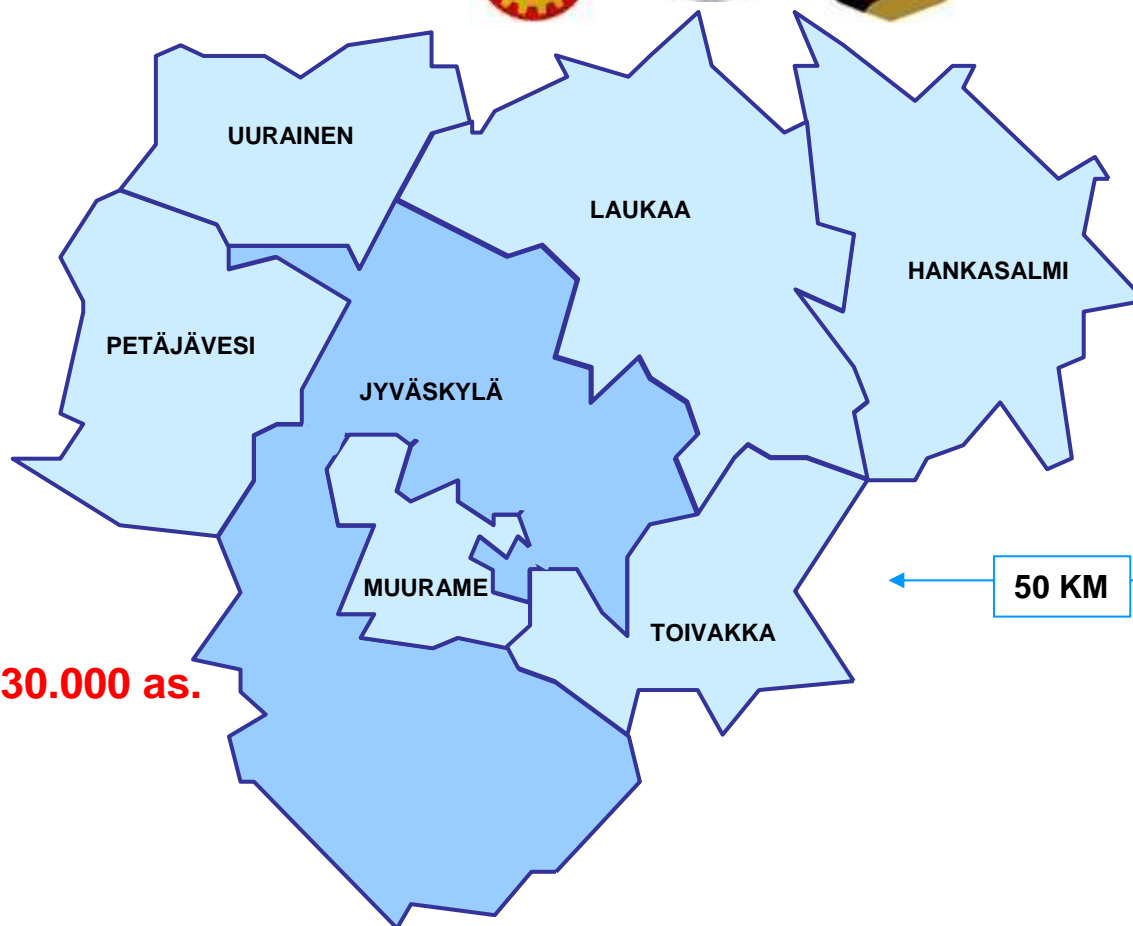

Puitelaki: ”Kunnan tulee muodostua työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset vastata palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta.”

UUSI JYVÄSKYLÄ 2009

ASUKKAITA 130 000

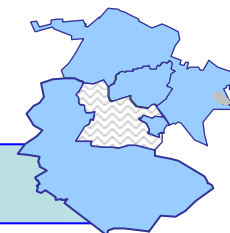
MAAPINTA-ALA
106 km² → 1172 km²

KUNNAT JA VÄKILUVUT 2007

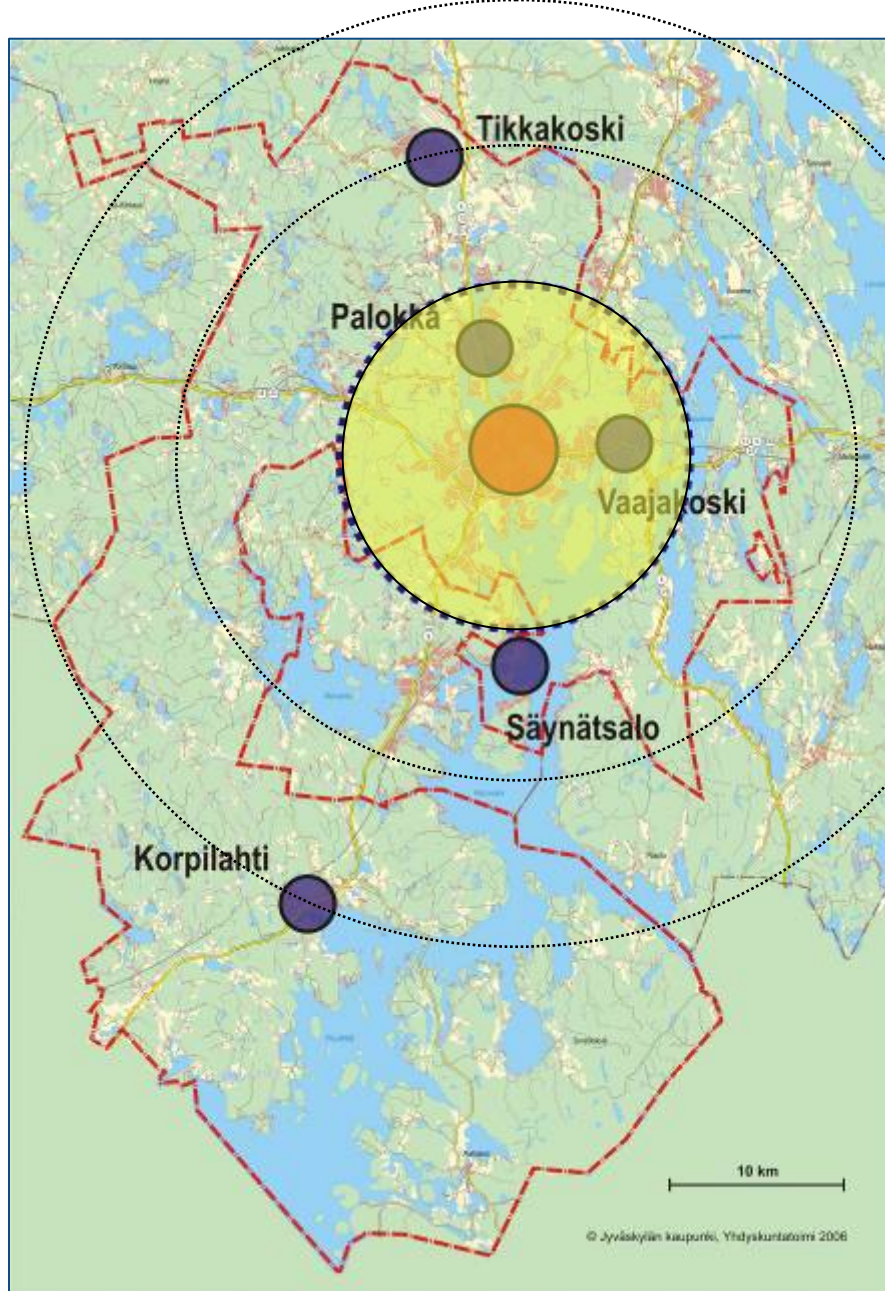
JYVÄSKYLÄ	85 500	} 130.000 as.
JYVÄSKYLÄN MLK	36 500	
KORPILAHTI	5 100	
HANKASALMI	5 600	
LAUKAA	17 350	
MUURAME	8 750	
PETÄJÄVESI	3 730	
TOIVAKKA	2 350	
UURAINEN	3 180	
YHTEENSÄ	168 000	

UUSI JYVÄSKYLÄ

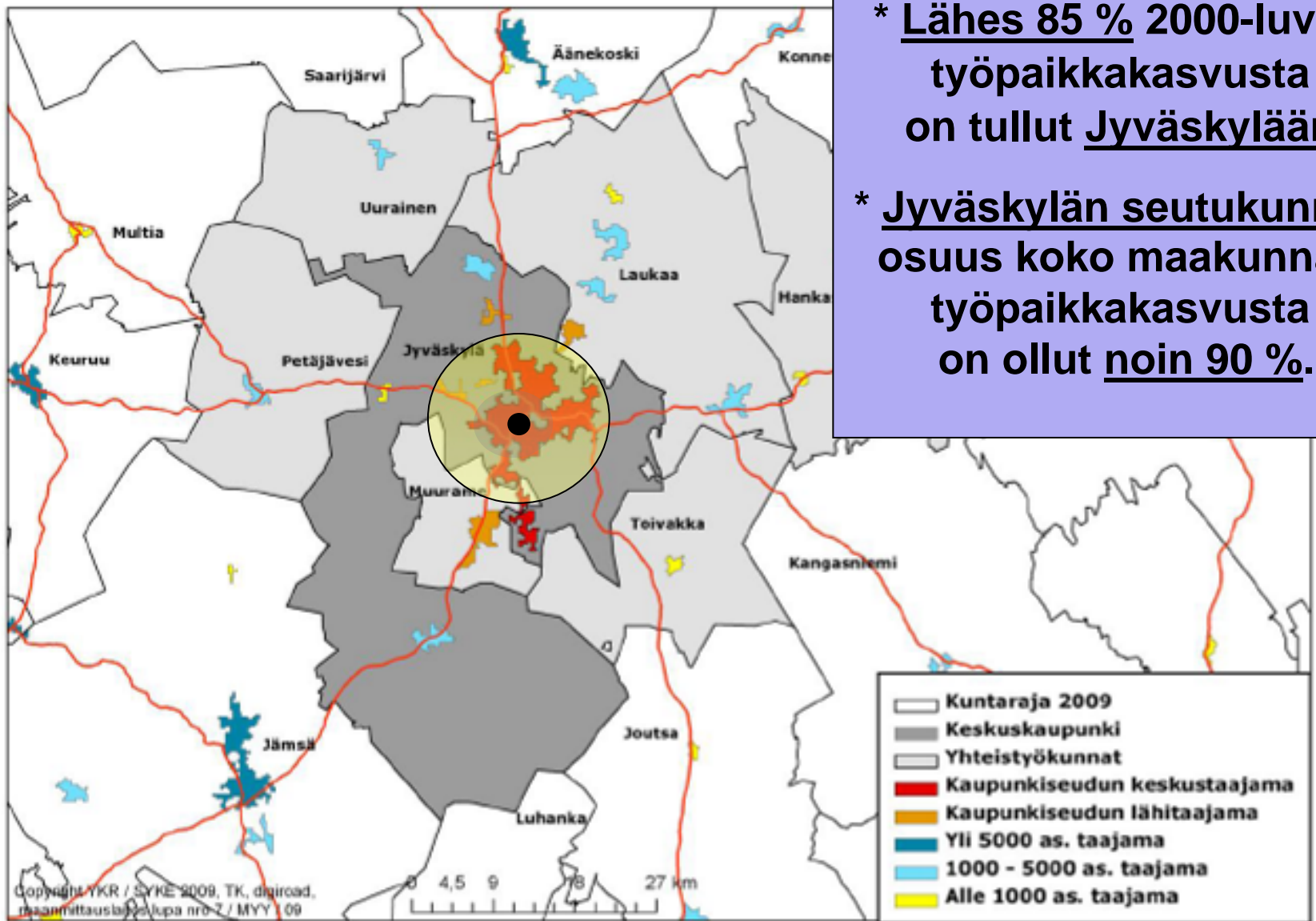

UUSI JYVÄSKYLÄ

Yli 90 %
väestöstä ja
työpaikoista on
10 km säteellä.

JYVÄSKYLÄ
human technology city ~

Kuva 5. Kaupunkiseutusuunnitelman toteuttamiseen osallistuvat kunnat Jyväskylän seudulla.

12.5.2009

Professori Pentti Mecklin

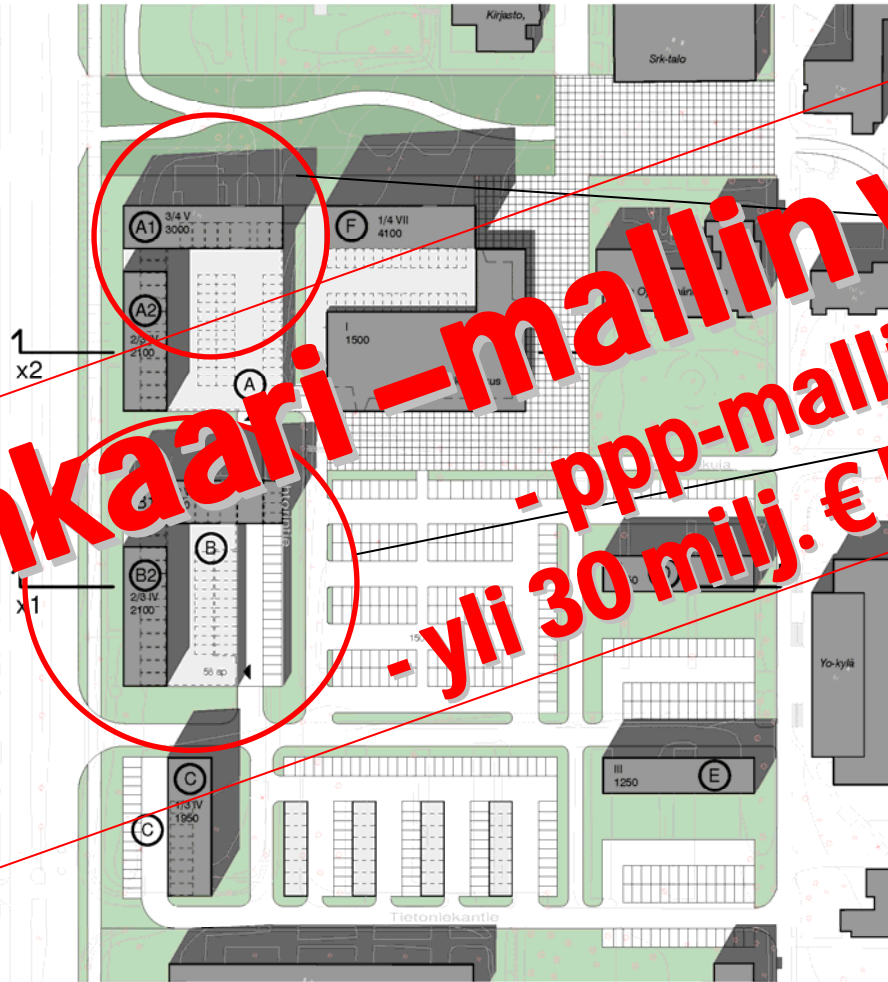
Jyväskylä kelpaa malliksi kaupunkiseutujen kehittämisessä

- ”Jyväskylän kaupunkiseutu on monella tapaa edelläkävijä”.
- ”Toimivan kaupunkiseudun ja ihmisen arjen näkökulmasta keskiössä ovat maankäyttö, asuminen, liikenne, elinkeinopolitiikka ja kuntien rajat ylittävät palvelut”.

Huhtasuon koulukampus

Kortepohjan palvelukeskukset

Elinkaari -mallin valmistelu
- yli 30 milj. € hanke
- ppp-malli

Uuden Kortepohjan
alta puretaan:

As Oy Pehtoorinharju,
asuntola

Päiväharjun opetus- ja
työkeskus

Palvelusetelikokemukset / kotihoito

- Palveluseteli on ollut käytössä Jyväskylässä vuodesta 2004.
- Palvelusetelillä asiakas on voinut hankkia kotipalvelua osana omaishoitoa tai lisäapua esimerkiksi sairaalasta kotiutumistilanteessa.
- Talousarvio 2009 palveluseteliin varattu 341 704 euroa.
  - Tämän lisäksi vastaava summa lapsiperheiden lämpimään kotiapuun
- Toiminnan alkaessa Jyväskylän kaupunki kilpailutti palveluntuottajat, jolloin huomattavan suuri osa alueen yrityksistä jäi ulkopuolelle.
- Kilpailuttamisen sijaan seuraavassa vaiheessa päätettiin kokeilla nk. listautumismallia. 1.9.-31.12.2008 toteutetussa hankkeessa pilotoitiin seutukunnan laajuisi kotihoiton palveluseteliä.
- Jyväskylän seudun kahdeksan kuntaa hyväksyivät pilottiin mukaan kaikki kriteerit täyttävät tuottajat.

Palvelusetelit käyttöön!

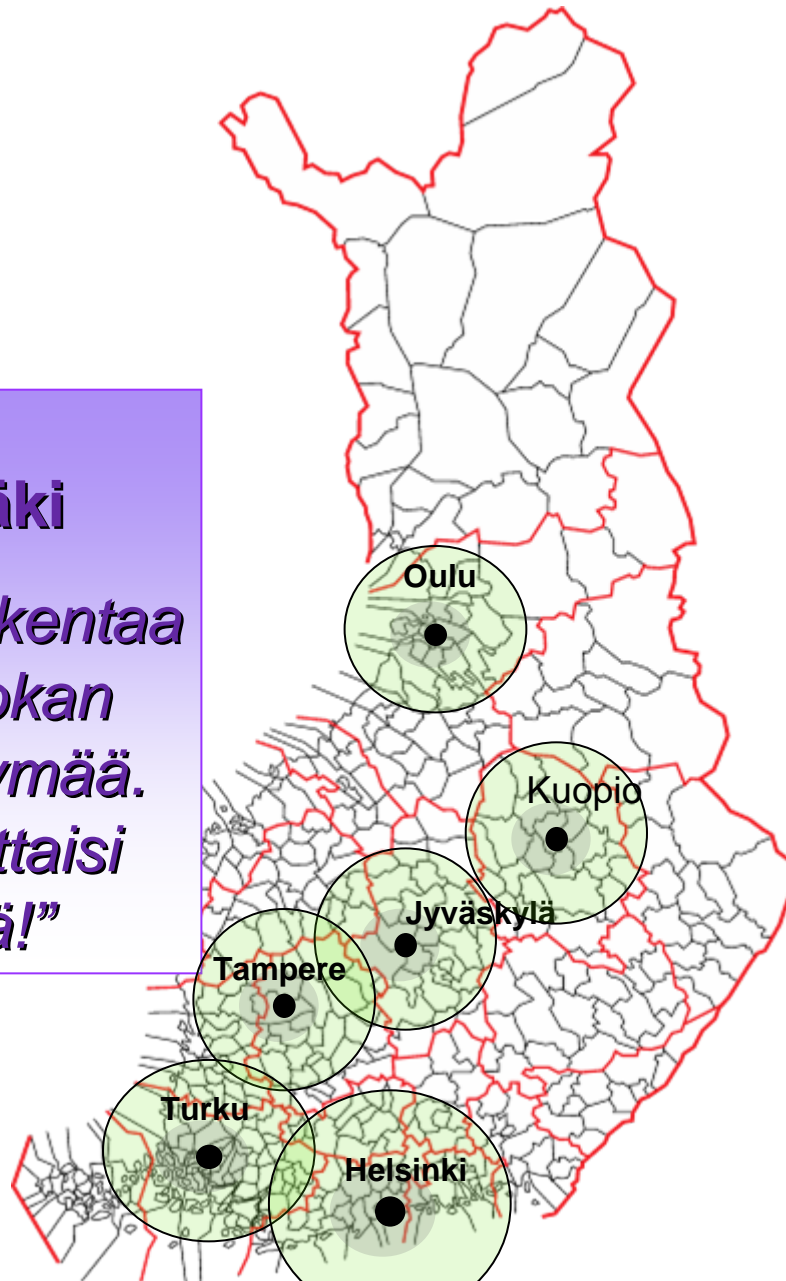

2008

Professori
Antti Hautamäki

*”Suomeen tulee rakentaa
5-6 maailmanluokan
innovaatiokeskittymää.
Näiden peitto kattaisi
90% väestöstä!”*

Markku Andersson

18.11.2009

Pitää uskaltaa katsoa kauas – pitää osata erottua!

”Jyväskylä –
kilpailukykyinen kaupunki,
joka tarjoaa kannustavat mahdollisuudet
elämiseen, yrittämiseen
ja opiskeluun.”

Professori Pekka Himanen
”*On uskallettava hyväksyä
myös onnistuminen ja
ajateltava riittävän isosti.*”

Kiitos!

1-1.5 % väestönkasvu
1-2 % työpaikkakasvu
150 000 asukkaan Jyväskylä